

Leden Vaste Commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
t.a.v. De griffier, mevrouw drs. E.C.E. de Kler
Postbus 20018
2500 AE DEN HAAG

Datum: 16 maart 2012

Betreft: *Onderwijshuisvesting*

Aan de leden van de Vaste Kamercommissie Onderwijs,

Voor het overleg van de Kamercommissie op 21 maart 2012 over onderwijshuisvesting en gemeentelijke educatiemiddelen, vragen de vier grootste gemeenten (G4) graag uw aandacht voor het volgende.

Tijdens een overleg van de Vaste Kamercommissie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap in november 2011 bleek dat vrijwel alle aanwezige fracties zich zorgen maken over de kwaliteit van de onderwijshuisvesting in Nederland. Landelijk is er veel discussie met betrekking tot onderwijshuisvesting en in het bijzonder over het feit dat gemeenten de gelden voor onderwijshuisvesting niet volledig zouden besteden. Functionele decentralisatie van de onderwijshuisvesting aan de schoolbesturen wordt door sommigen gezien als een oplossing. De G4 zijn ervan overtuigd dat dit niet zonder meer het geval is. Een ondoordacht besluit voor functionele decentralisatie kan vele ongewenste gevolgen hebben voor zowel schoolbesturen als gemeenten. In de bijgevoegde notitie lichten wij de risico's vanuit de gemeentelijke optiek en positie toe in enkele geschetste scenario's voor de toekomst van het onderwijshuisvestingsbeleid.

De G4 hechten veel belang aan kwalitatief goede onderwijshuisvesting. In 1997 is de verantwoordelijkheid en het budget voor huisvesting voor scholen voor primair, speciaal en voortgezet onderwijs gedecentraliseerd van het Rijk naar de gemeenten. De gedachte daarbij was dat gemeenten een beter zicht hebben op relevante lokale ontwikkelingen en hierdoor in staat zijn beter maatwerk te leveren. De G4 hebben sinds 1997 substantieel geïnvesteerd in onderwijshuisvesting, ook boven de historische component in de algemene uitkering van het Gemeentefonds en deze lijn wordt voor de toekomst gecontinueerd.

In het Nederlandse bestel is de overheid gehouden te voorzien in de kosten van het onderwijs, dat geldt ook voor de huisvesting van het onderwijs. Dit vergt ook op lange termijn hoge uitgaven. Vele schoolgebouwen zijn aan het verouderen, vergen veel onderhoud, terwijl de eisen van gebruikers tegelijk toenemen. De inhoudelijke ontwikkelingen in het onderwijs stellen aanvullende eisen aan de inrichting van gebouwen. Nieuwe inzichten vanuit het gezondheidsperspectief vereisen modernisering van gebouwen zoals ten behoeve van het binnenklimaat (luchtverversing). Schoolgebouwen moeten vaak ook onderdak kunnen bieden aan buitenschoolse opvang en soms aan andere aansluitende voorzieningen. Dit alles vraagt permanent hoge investeringen en besluitvorming op lokaal niveau en in breder verband. De verwachting bij functionele decentralisatie is dat er weinig schoolbesturen in staat zullen zijn, op basis van een component in de lumpsum financiering, hierop adequaat te reageren. Het voorzien in de benodigde investeringsmiddelen op de kapitaalmarkt is voor de meeste schoolbesturen praktisch onmogelijk en in elk geval, door de te betalen rente, veel duurder dan nu het geval is. In dit scenario zal de rijksoverheid bereid moeten zijn de rol van integrale financier weer op zich te nemen en daarmee de klok terugdraaien tot voor 1997.

De G4 zijn voorstander van een verdere inhoudelijke discussie over de kwaliteit van de onderwijshuisvesting en de mogelijke verbeteringen daarvoor. De G4 vinden het oprichten van de Kwaliteitskring Onderwijshuisvesting om die reden ook een goed initiatief van Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Bij deze landelijke discussie hoort in ieder geval ook mogelijke (on)wenselijkheid van de functionele decentralisatie. Als bijdrage aan deze inhoudelijke discussie hebben de G4 alvast de contouren van een aantal de scenario's uitgewerkt. Deze zijn als bijlage toegevoegd.

Hoogachtend,

De vier grootste gemeenten